

Uloga financijskog sektora u kreaciji održive sutrašnjice

dr. sc. Ante Žigman
Predsjednik Upravnog vijeća Hanfe

Zagreb, 28. listopada 2020.

SADRŽAJ

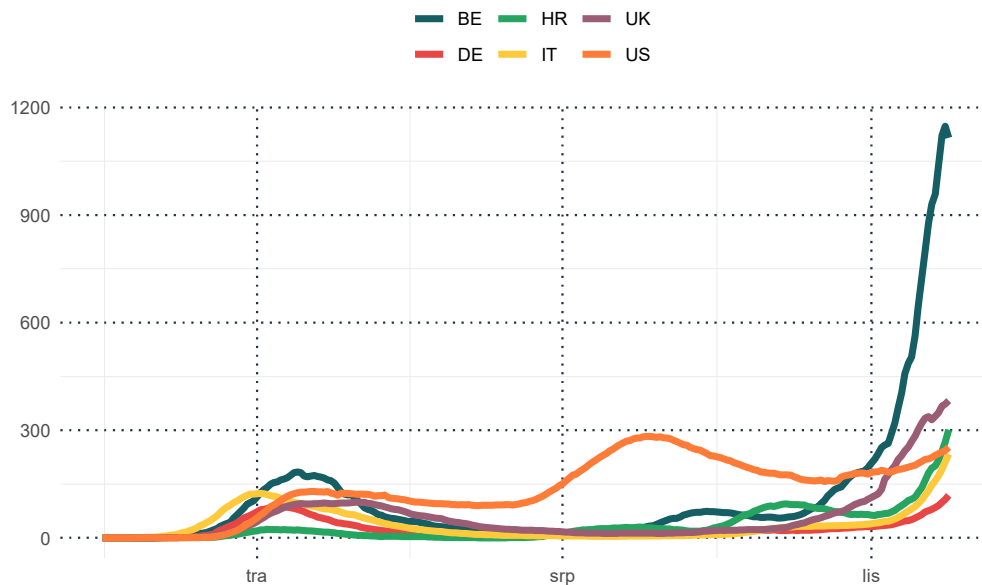
1. Recentna kretanja
2. Održivo financiranje
3. Unija kapitala

1. Recentna kretanja
2. Održivo financiranje
3. Unija kapitala

Povratak drugog vala dodatno produbljuje ekonomsku neizvjesnost

Snažan povratak drugog vala

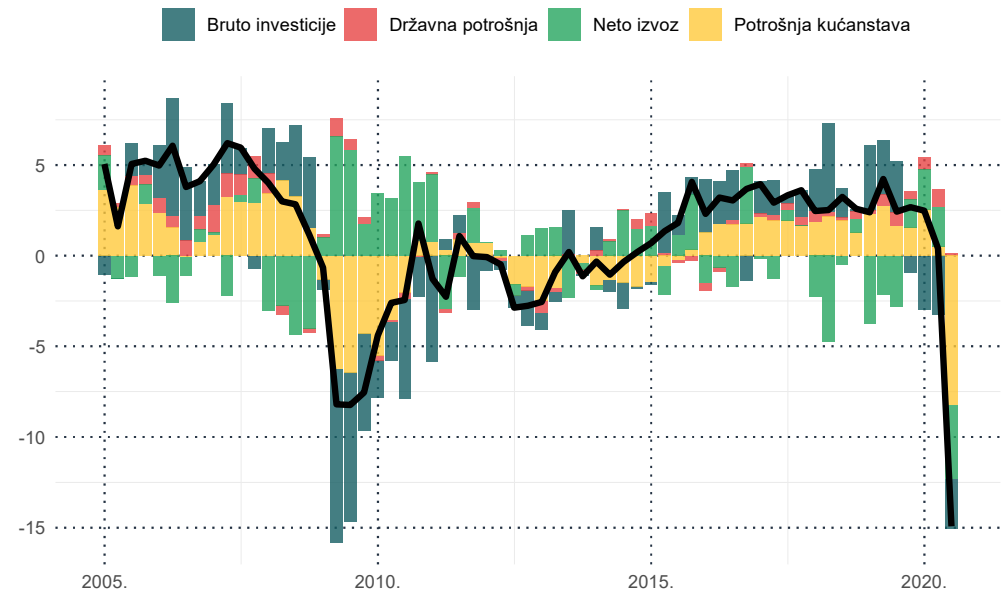
Kumulativni 14-dnevni broj slučajeva na 100.000 stanovnika

Izvor: European Centre for Disease Prevention and Control

Snažna kontrakcija gospodarske aktivnosti u 2. tromjesečju

Realni rast BDP-a (godišnja stopa promjene, u %) i doprinosi rastu (postotni bodovi)

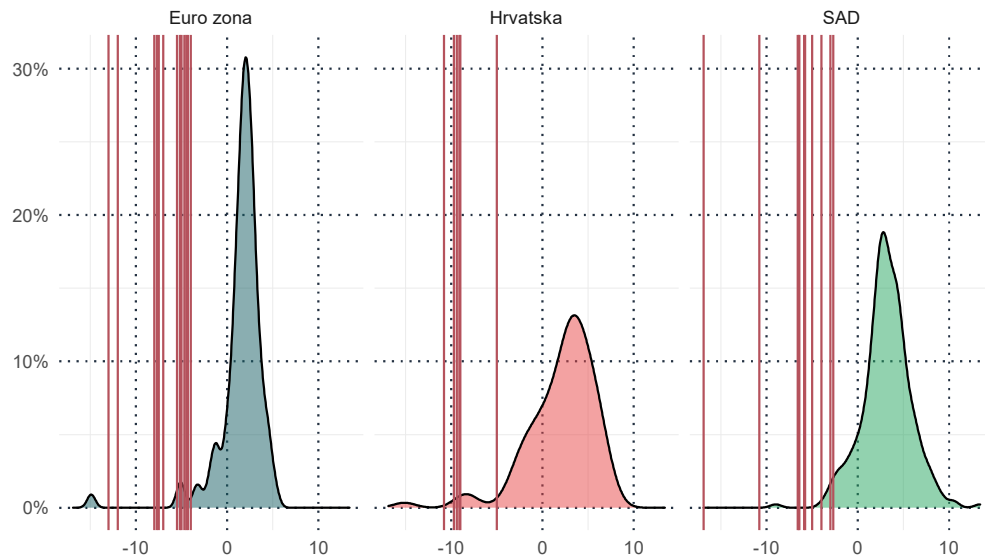
Izvor: Eurostat

- U već narušenom makroekonomskom okruženju, rapidan razvoj drugog vala epidemije koronavirusa dodatno produbljuje ekonomsku neizvjesnost

U očekivanju povijesno snažnih kontrakcija i srednjoročnog oporavka...

Neizvjesnost se reflektira i u makroekonomskim prognozama

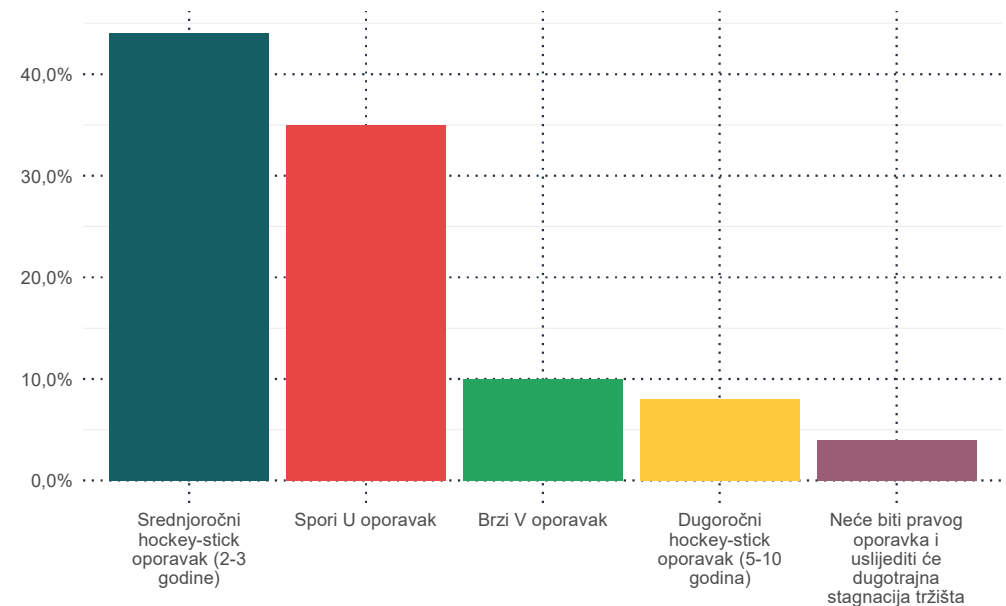
Distribucija realnih stopa rasta gospodarstava i javno objavljene projekcije za 2020., u %

Napomena: Vertikalne linije označuju javno objavljene projekcije realne stope rasta gospodarstva u 2020.
Izvori: Eurostat, St. Louis FED, MMF, EK, Ministarstvo financija RH, HNB, OECD, ECB, Moody's, Barclays, Erste Group

Investitori očekuju srednjoročni oporavak ekonomije

Anketni odgovori investitora na pitanje o očekivanju oblika ekonomskog oporavka, u %

Izvor: CFA Institute

- Reakcije centralnih banaka i državne intervencije pomogle su umiriti tržišta, no neizvjesnosti ostaju na povijesno visokim razinama → što se reflektira i u divergenciji službenih makroekonomskih prognoza
- Prema najnovijim prognozama očekuje se smanjenje BDP-a euro zone od 8% (ESB), SAD-a za 6,5% (FED), globalne aktivnosti za 4,4% (MMF) → većina investitora očekuje srednjoročni oporavak gospodarstava

1. Recentna kretanja

2. Održivo financiranje

3. Unija kapitala

...u fokus dolazi koncept održivosti

OKOLIŠNI (E) FAKTORI

Klimatske promjene
Emisije CO₂
Energetska učinkovitost
Zagađenje vode i zraka
Upravljanje otpadom
Krčenje šuma
Bioraznolikost

DRUŠTVENI (S) FAKTORI

Uvjeti rada
Zadovoljstvo kupaca
Uključivost
Odnosi s zajednicom
Zaštita podataka i privatnosti
Ljudska prava
Raznolikost

UPRAVLJAČKI (G) FAKTORI

Sastav Uprave
Struktura odbora
Mito i korupcija
Izvršne naknade
Lobiranje
Utjecaj politike
Zaštita interesa dioničara

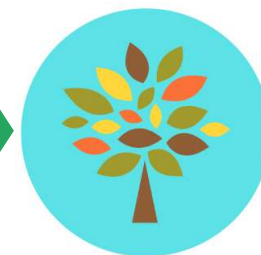
Taksonomija

Definicija i
kvantifikacija
indikatora

Kreiranje
ocjene i
validacija

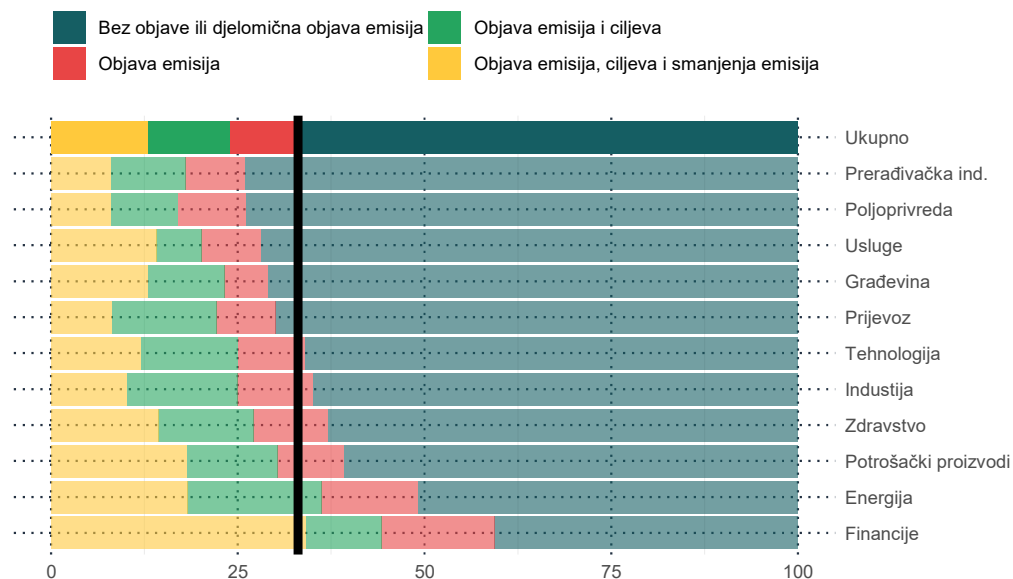
Regulatorni
tretman -
disclosure

Usmjeravanje
investicija u
održive
projekte

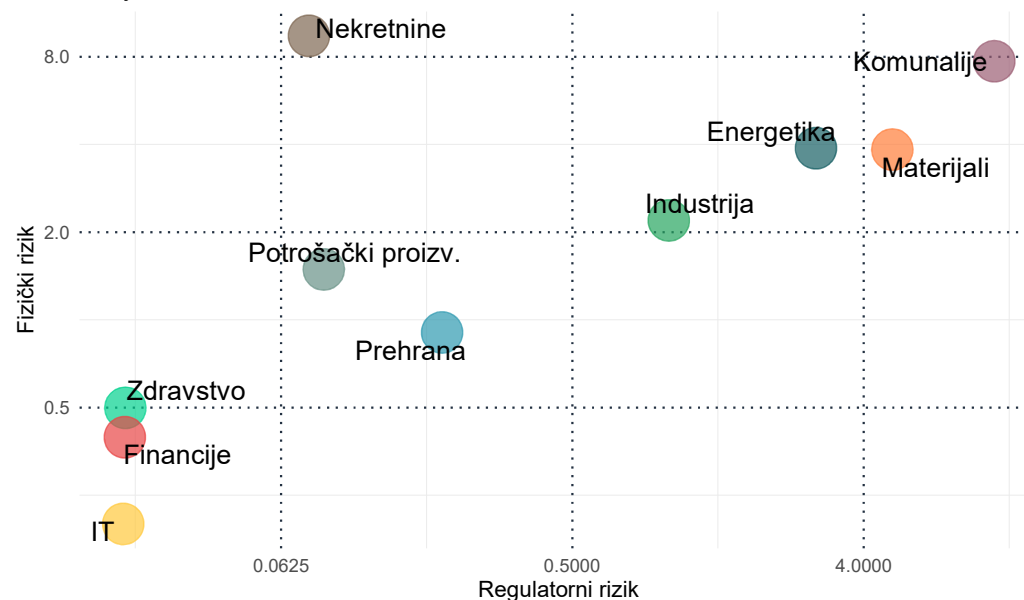
Environmental - finansijski sektor predvodi u smanjenju carbon footprinta

Financijski sektor poduzima relativno više klimatskih mjera od ostalih sektora
Struktura kompanija prema poduzetim klimatskim mjerama, u 2018.

Napomena: Prikazano je 6.973 kompanija koje izvještavaju CDP.
Izvori: Boston Consulting Group, The Economist

Financijski i IT sektor najmanje izloženi direktnim klimatskim rizicima
Procjena za 2018.

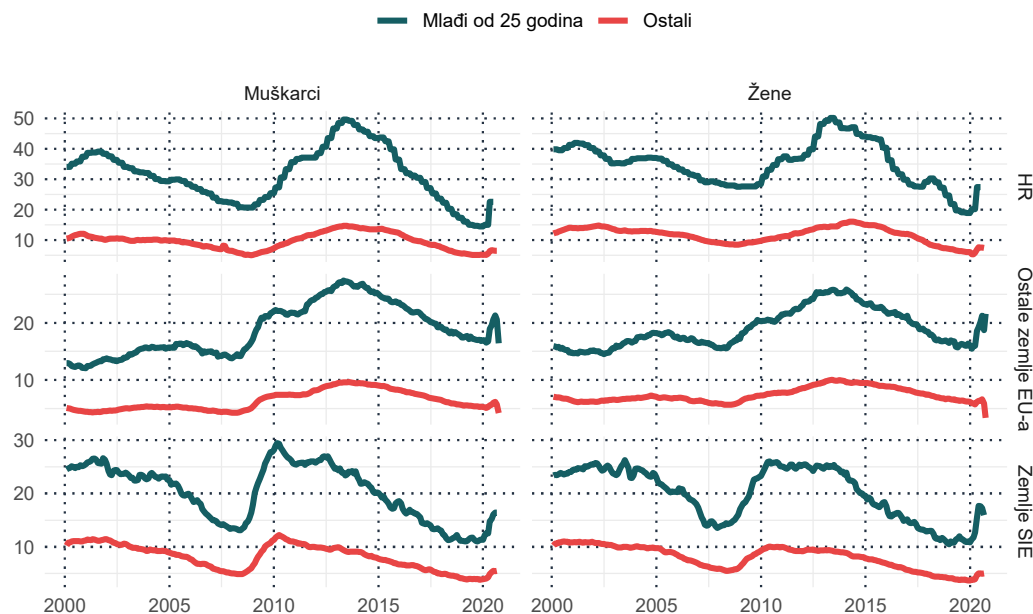

Napomena: Fizički rizik označava utjecaj energetske tranzicije na vrijednost kompanija, regulatorni rizik označava utjecaj cijene 75 USD po toni emisije CO2 na tržišnu kapitalizaciju kompanije.
Izvori: Schroders, Bloomberg, The Economist

- Ova kriza je pokazala koliko zahtjevana borba s smanjenjem CO2 emisija nam predstoji → smanjenje od samo 4-7% u 2020., a da bi se postigao cilj dogovoren u Pariškom sporazumu potrebno je smanjiti emisije za više od 90%
- Financijski sektor prednjači u poduzetim mjerama, no promjena mora nastupiti u sektorima koji više „zagađuju”
- Financijska tržišta imaju ograničen doseg → samo 14% globalnih emisija dolazi od kompanija kojima se javno trguje
- No finansijska tržišta mogu pomoći u operacionalizaciji energetske transformacije → *emission trading systems, green bonds, transition bonds, sustainability linked bonds...*

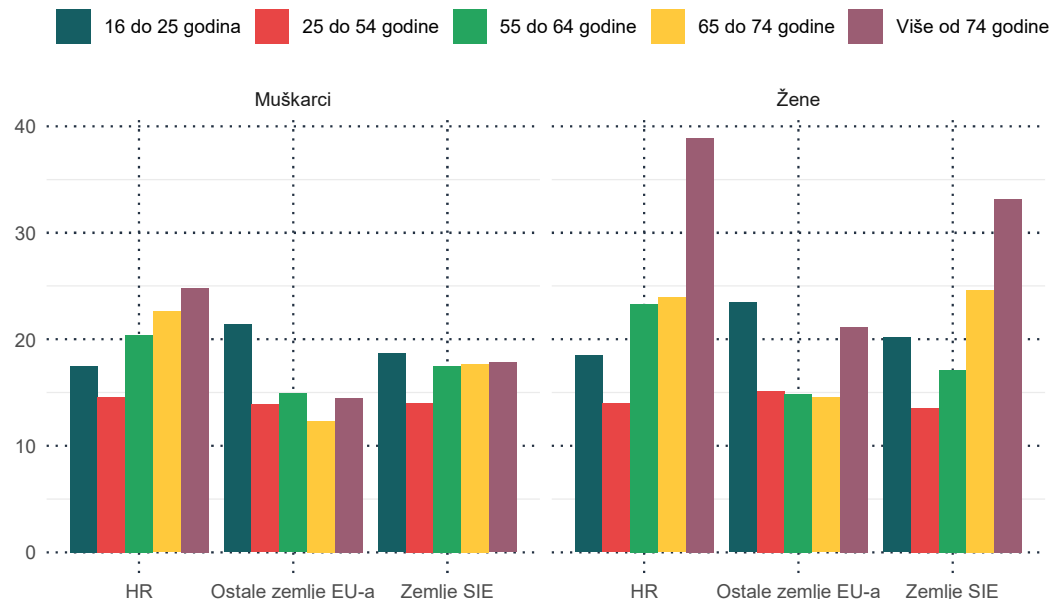
Social – krizne epizode obično povećavaju nejednakosti, socijalnu isključenost te smanjuju ljudska i radna prava

Zdravstvena kriza disproportionalno pogađa starije, a ekonomska mlade
Anketna stopa nezaposlenosti, u % aktivnog stanovništva

Izvor: Eurostat

Žene starije životne dobi pod povećanim rizikom od siromaštva
Udio stanovništva kojem prijeti rizik siromaštva, prema spolu i dobi (2018.), u %

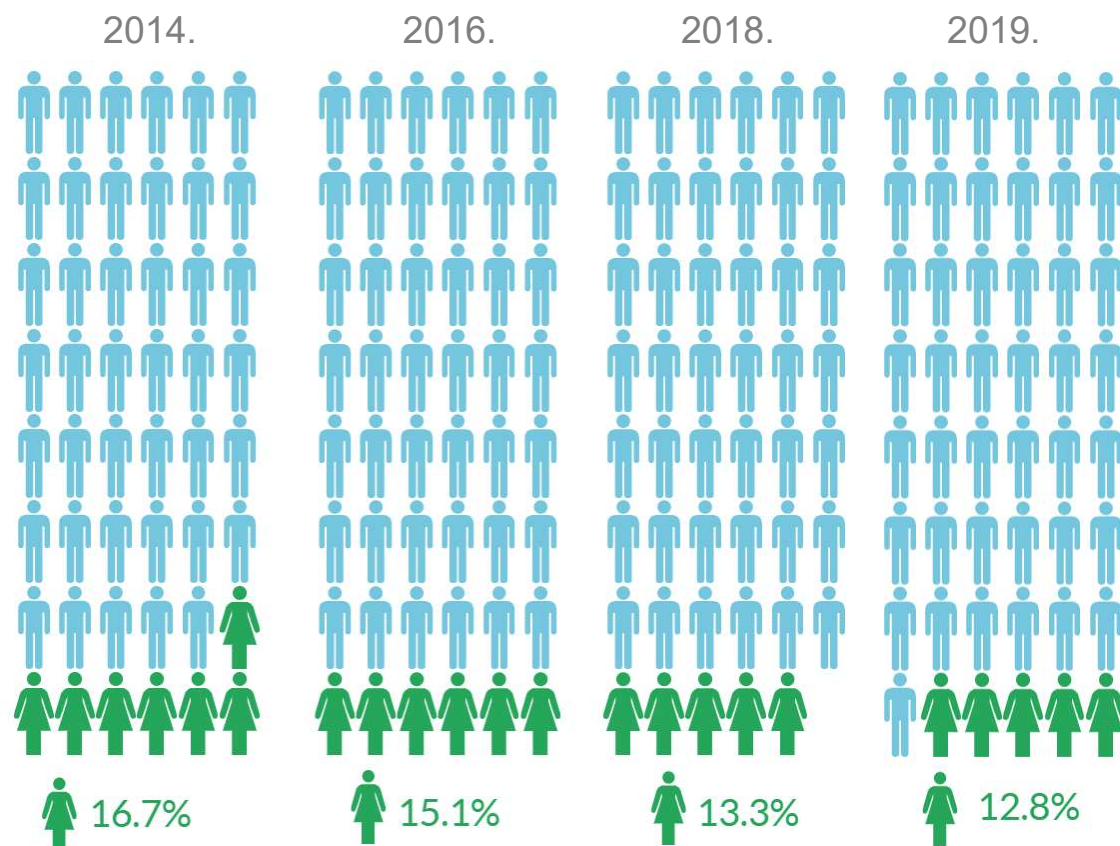

Napomena: Prag siromaštva određen je kao prihodi u visini 60% medijalnog prihoda, nakon socijalnih transfera.
Izvor: Eurostat

- Kriza dodatno naglašava i produbljuje postojeće nejednakosti → rasne, rodne, međugeneracijske...
- Rastuća nejednakost usporava gospodarski oporavak kroz smanjenu potrošnju i povećava neizvjesnosti, a u ekstremnim okolnostima može dovesti u pitanje socijalni ugovor i rezultirati neredima → porast premije rizika

Governance - postoji prostor za napredak

Zastupljenost žena u upravama izdavatelja dionica

Udio izdavatelja dionica koji imaju ustrojen sustav unutarnje revizije

Udio nezavisnih članova nadzornog odbora kod izdavatelja dionica

European Green Deal – planovi za budućnost

Europa će:

postati klimatski neutralna do 2050.

zaštititi ljudske, životinjske i biljne vrste smanjenjem zagađenja

pomoći tvrtkama da postanu svjetski lideri u održivim proizvodima i tehnologijama

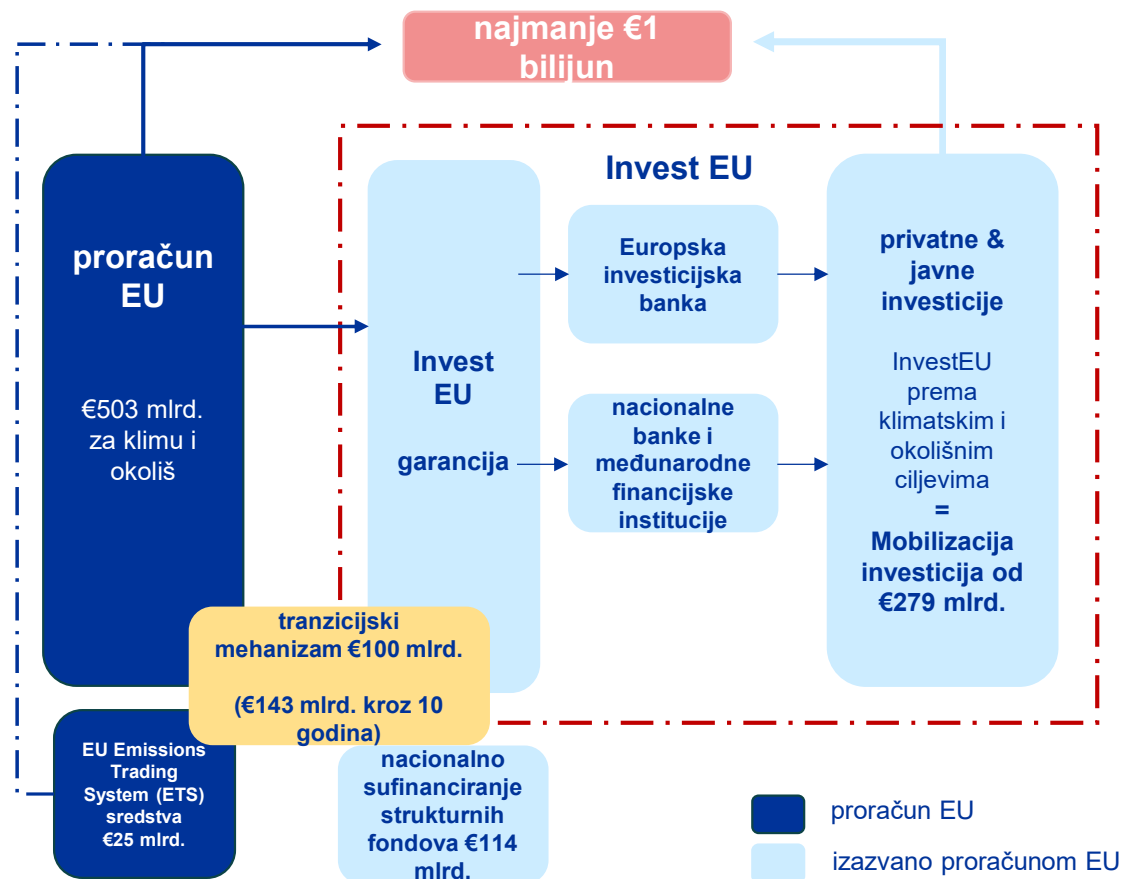

pomoći osigurati pravednu i uključivu tranziciju

Investicijski plan: Mobilizacija €1 bilijun investicija tijekom 10g.

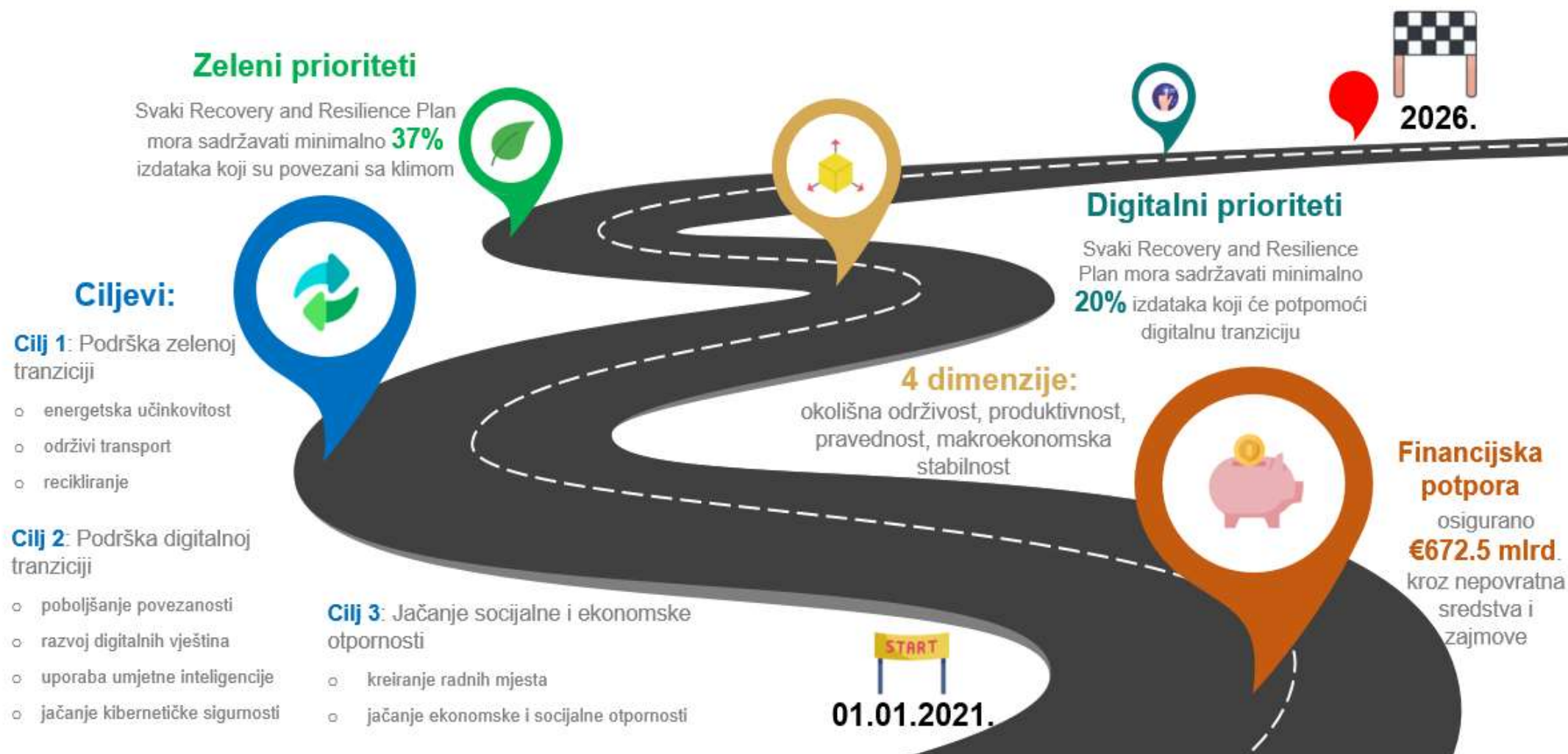
- kapital iz EU i nacionalnih proračuna
- privatne i javne investicije
- atraktivni uvjeti investiranja
- dodatne mjere koje će potaknuti privatne i javne zelene investicije
- tehnička podrška investitorima u odabiru održivih projekata

HANFA

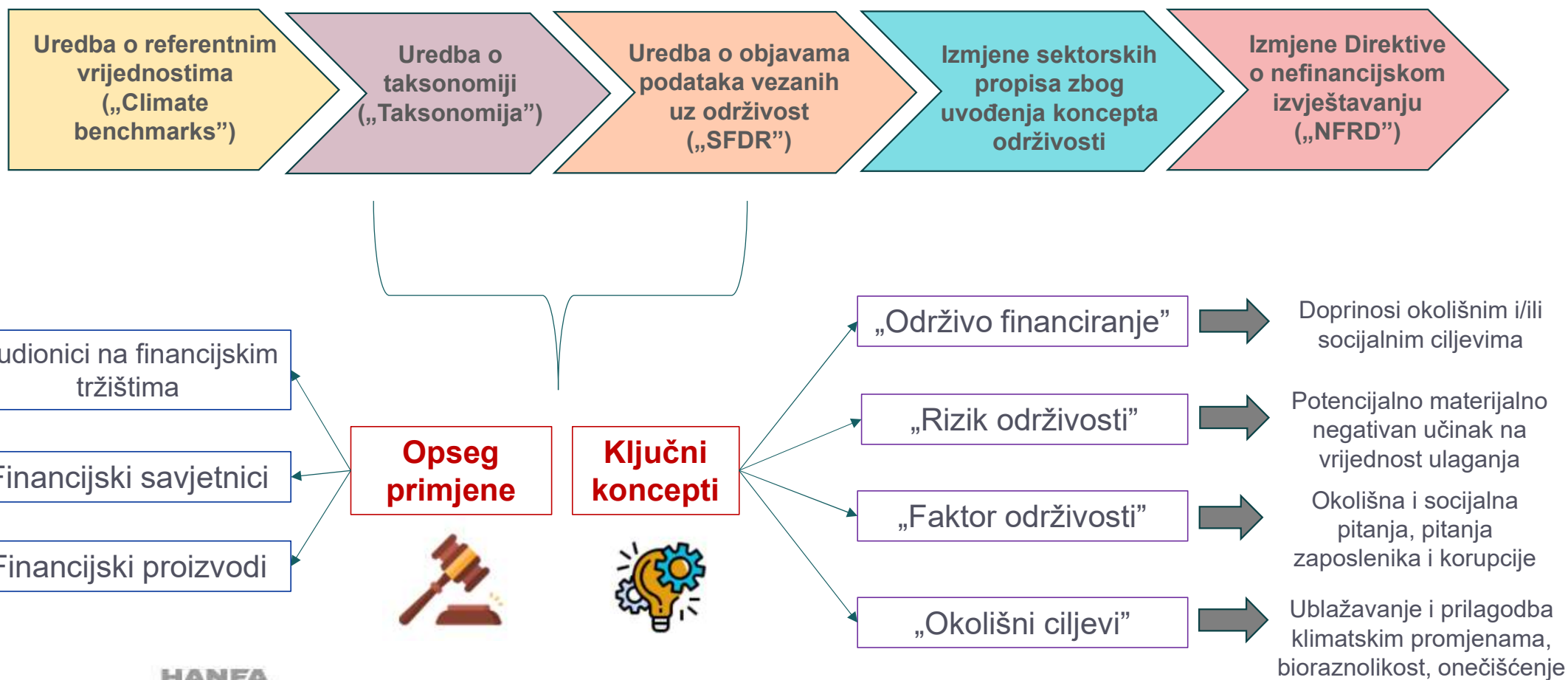
Izvor: Europska komisija

EU odgovor na korona krizu - Recovery and Resilience Facility

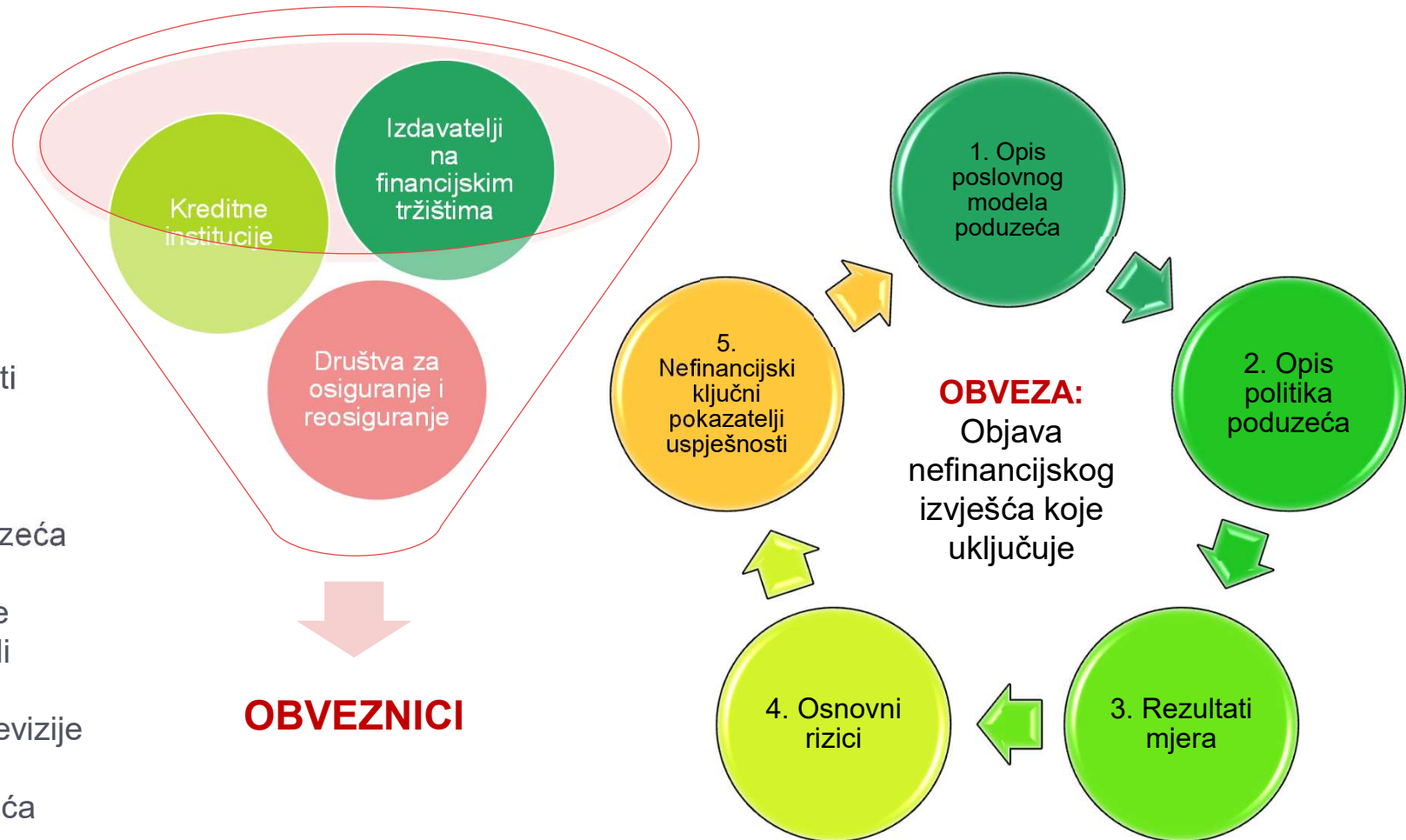
EU zakonodavni okvir o održivom financiranju

Elementi Akcijskog plana za održivo financiranje

Direktiva o ne-financijskom izvještavanju – NFRD

- Ako poduzeće ne provodi mjere → obavezno navesti objašnjenje zašto se ne provode
- Uloga regulatora
 - osigurati da se poduzeća mogu osloniti na nacionalne zakonske okvire, okvire Unije ili međunarodne okvire
 - osigurati provedbu revizije objavljenog nefinancijskog izvješća

Izmjene u organizacijskim zahtjevima i poslovnom ponašanju sudionika na financijskim tržištima

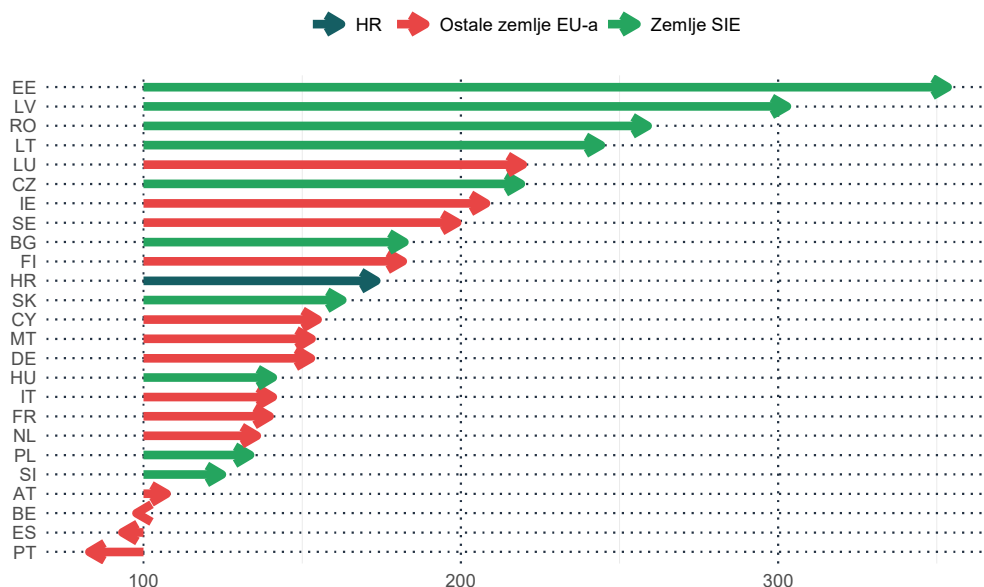

1. Recentna kretanja
2. Održivo financiranje
3. Unija kapitala

Rast značaja sektora finansijskih usluga

Snažan rast nebankovnog finansijskog sektora u zemljama EU

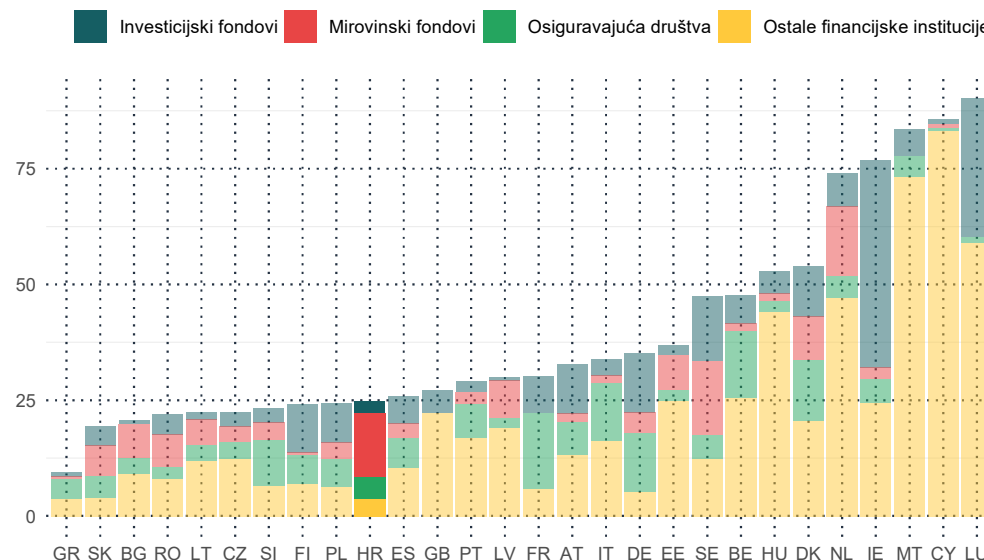
Promjena veličine sektora finansijskih usluga u razdoblju od 2012. do 2020., 100 = 31.3.2012.

Izvori: HNB, ESB i Hanfa

Značaj sektora finansijskih usluga u Hrvatskoj usporediv sa zemljama srednje i istočne Europe

Udio sektora finansijskih usluga u ukupnom finansijskom sektoru (%)

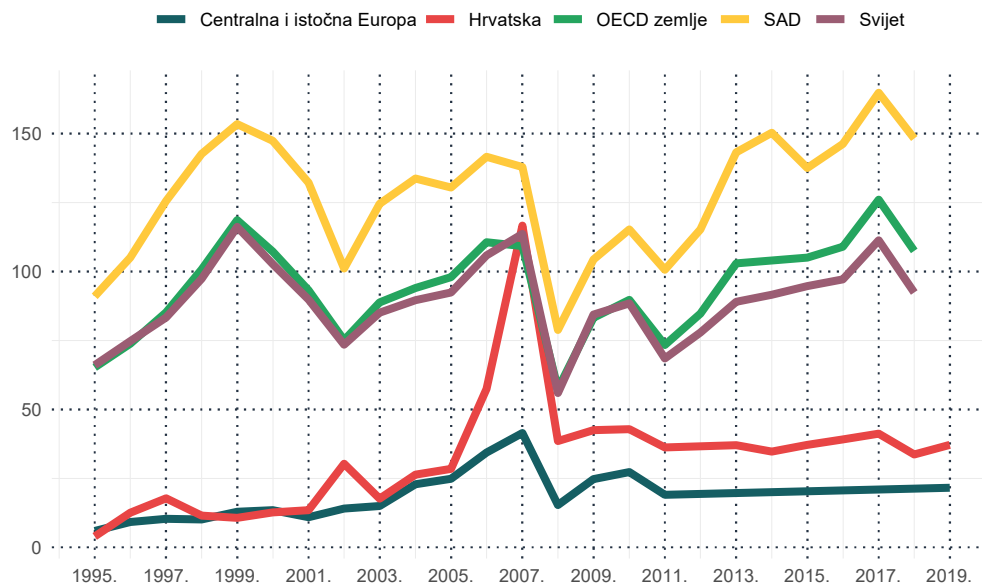
Izvori: HNB, ESB i Hanfa

- Značaj sektora finansijskih usluga, kako u Hrvatskoj tako i većini zemalja EU, kontinuirano raste već gotovo deset godina
- U domaćem sektoru dominantnu ulogu imaju dugoročni ulagači – mirovinski fondovi i društva za osiguranje

Europska financijska tržišta u zaostatku

Značajna razlika u veličini tržišta kapitala

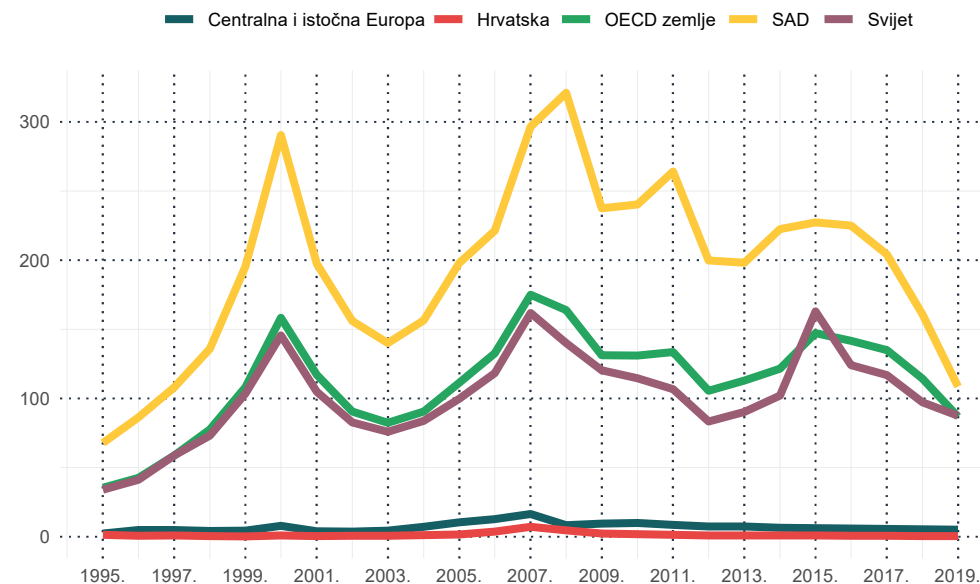
Tržišna kapitalizacija, u % BDP-a

Izvor: Svjetska banka

Aktivnost na dioničkim tržištima europskih zemalja u zaostatku

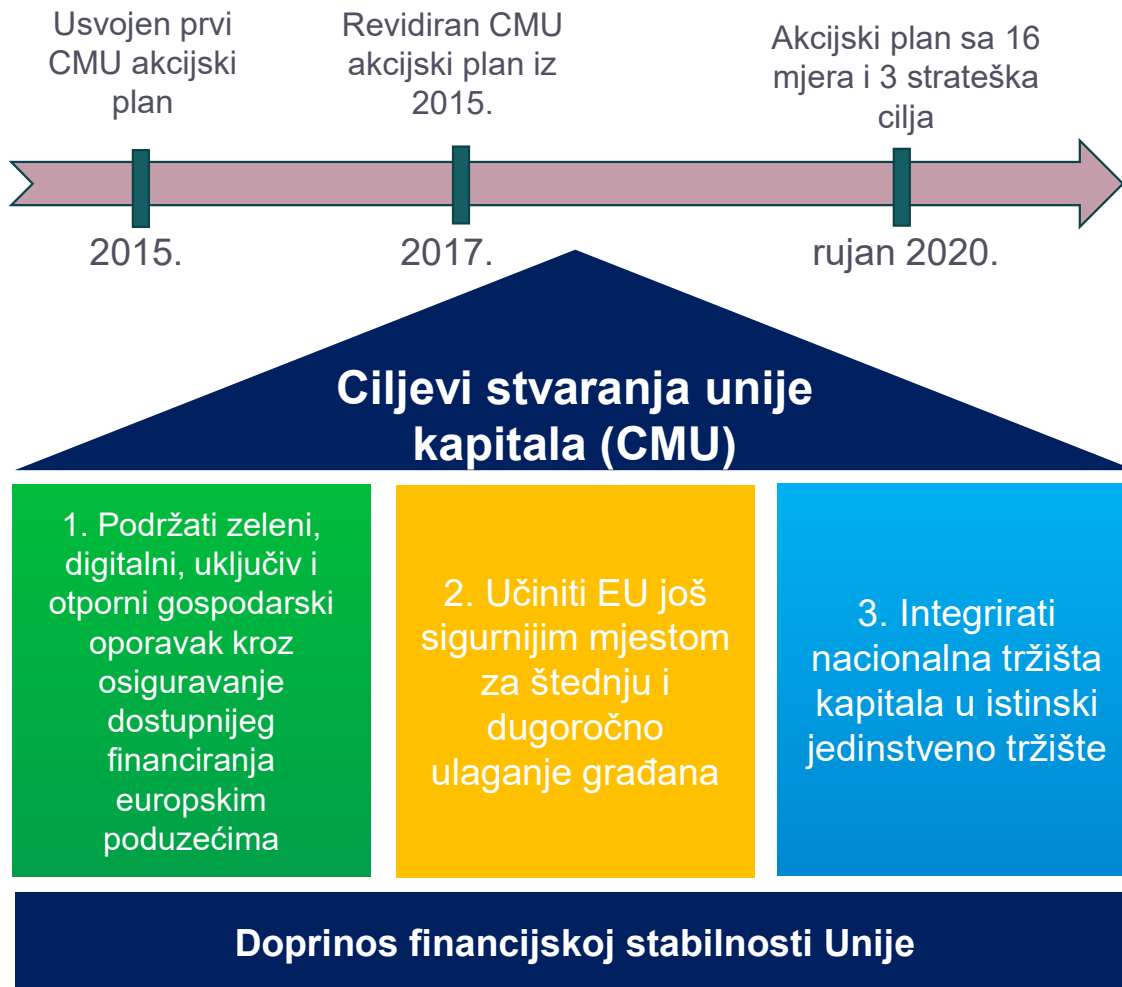
Promet na dioničkom tržištu, u % BDP-a

Izvor: Svjetska banka

- Skromna zastupljenost tržišta kapitala u zemljama Europe odvodi do:
 - Smanjene dostupnosti izvora financiranja za nefinancijska poduzeća i kućanstva
 - Smanjenih investicijskih mogućnosti institucionalnih investitora kao što su primjerice mirovinski fondovi
 - Relativno visokog oslanjanja na bankovni sektor što može biti izvor sistemskog rizika

Nastavak integracije tržišta kapitala u EU

Uspostava CMU:

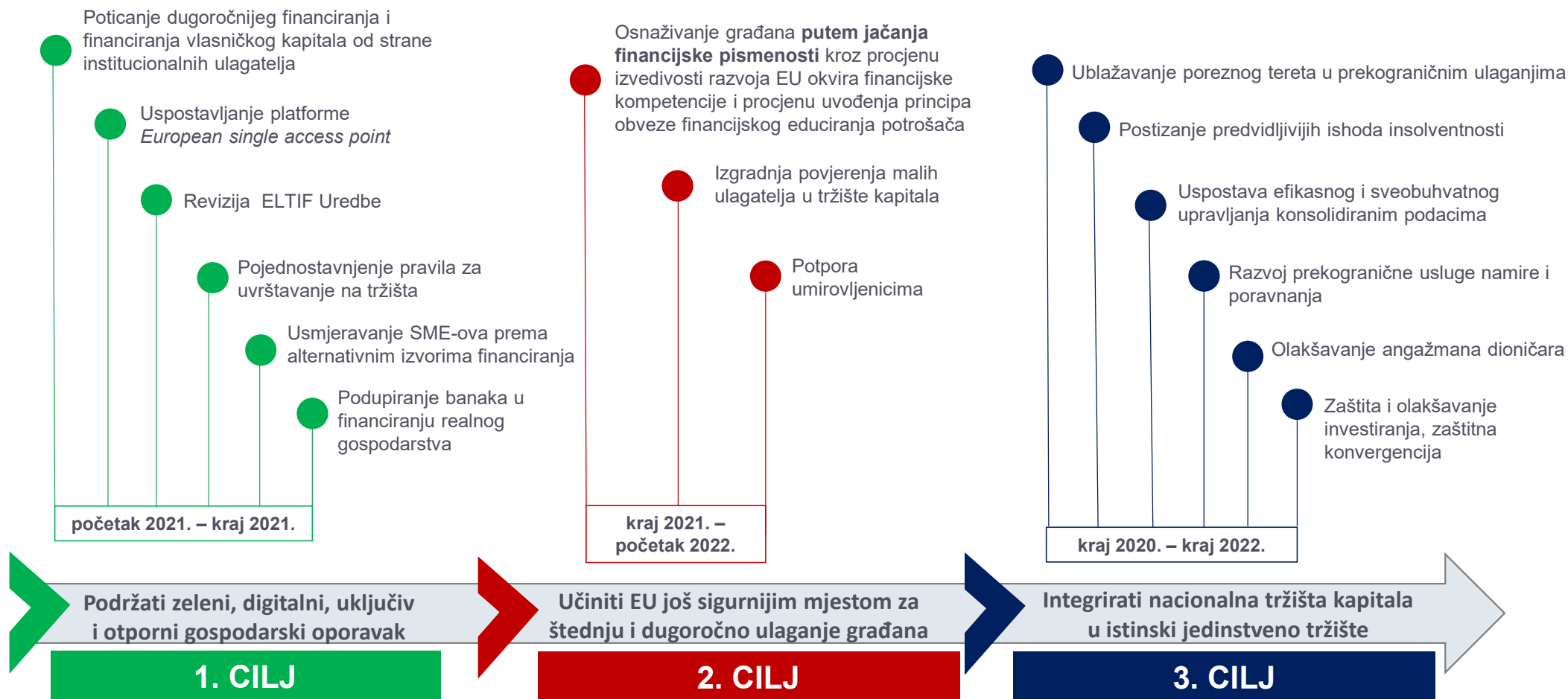
- Doprinos financijskoj stabilnosti EU-a kroz diverzifikaciju izvora financiranja
- Doprinos oporavku gospodarstva EU nakon COVID-9 krize
- Doprinos zelenoj i digitalnoj tranziciji, kreiranje uključivijeg i otpornijeg društva i gospodarstva
- Povećanje konkurentnosti EU na međunarodnoj razini
- Smanjenje ovisnosti o bankarskom sektoru

Implikacije stvaranja CMU:

- Povećana financijska integracija → ubrzavanje procesa prelijevanja šokova te povećanje njihovih nepovoljnih učinaka
- Potencijalno stvaranje novih izvora sistemskih rizika

Akcijni plan EK za postizanje strateških ciljeva

Implementacija CMU projekata kroz strukturne reforme (DG REFORM - Structural Reform Support)

Podrška razvoju lokalnih tržišta/ekosustava lokalnih tržišta (npr. izrada alata)

Ciljana podrška i poticaj tvrtkama za javna uvrštenja/listanja (npr. podrška investicijskim istraživanjima/investicijskim rejtinzima)

Potpoma investicijskim mehanizmima za poticanje potražnje investitora za novo uvrštene i manje likvidna mala i srednje velika poduzeća (nacionalne verzije IPO-a fonda za mala i srednja poduzeća)

Podizanje opće razine financijske pismenosti (koje mogu biti provedene korištenjem digitalnih tehnologija)

Podrška digitalizaciji i izgradnji kapaciteta pravosudnih i poreznih funkcija/administracije (relevantnih za učinkovitost postupaka u slučaju nesolventnosti i postupaka za povrat poreza, posebice u prekograničnom kontekstu)

Stvaranje prekograničnih saveza regionalnih burzi i ostalih tržišnih infrastruktura

Zaključno

- Trenutno izazovno makroekonomsko okružje dodatno naglašava **važnost koncepta održivosti** → poticanje održivog financiranja kroz poticanje usklađenosti sudionika tržišta sa ESG faktorima i implementaciju novih (održivih) financijskih instrumenata
- **Kriza će ugroziti financijsku poziciju nefinancijskih poduzeća** i potencijalno ograničiti dostupnost financiranja → nužan prelazak sa bankocentričnog sustava financiranja na diversificirani model financiranja
- **Prilika za razvoj sekundarnog tržišta potraživanja** → potencijalno brže rješenje problema nesolventnosti poduzeća i ubrzanje oporavka gospodarstva
- Potrebno je **osigurati jačanje Zagreba kao regionalnog tržišta** kroz digitalizaciju i provedbu strategije održivog razvoja

Hvala na pažnji!

info@hanfa.hr

www.hanfa.hr